

АГРОІННОВАЦІЇ: МОДНИЙ ТРЕНД ЧИ НЕОБХІДНІСТЬ?

AGRICULTURAL INNOVATIONS: A FASHION TREND OR NECESSITY?

АГРОИННОВАЦИЯ: МОДНЫЙ ТРЕНД ИЛИ НЕОБХОДИМОСТЬ?

Анотація. У статті проаналізовано агроінновації та їх важливість у зв'язку з сучасними соціально-економічними, екологічними викликами та проблем сучасного суспільства. Розглянуто особливості агроінновацій в різних сферах агробізнесу та обґрунтовано необхідність пошуку інноваційних рішень задля підвищення ефективності вітчизняного агробізнесу.

Annotation. The article analyzes agricultural innovations and their importance in connection with modern socio-economic, ecological challenges and problems of modern society. The peculiarities of agronomy in various spheres of agribusiness are considered, and the necessity of finding innovative solutions for increasing the efficiency of domestic agribusiness is substantiated.

Аннотация. В статье проанализированы агроинновации и их важность в связи с современными социально-экономическими, экологическими вызовами и проблемами современного общества. Рассмотрены особенности агроинноваций в различных сферах агробизнеса и обоснована необходимость поиска инновационных решений для повышения эффективности отечественного агробизнеса.

Останні дослідження ООН прогнозують зростання населення Землі в 2050 році до 10 млн. чоловік. Зростання численності населення безпосередньо впливає на зростання потреб та попиту населення на різноманітні види товарів та послуг, і насамперед, на зростання потреби в продовольстві. В той же час ресурси, які необхідні для виробництва продуктів харчування, є обмеженими і поступово вичерпуються. Так, для виробництва аграрної сировини і продукції використовується 65% всіх водних ресурсів, 60% загальної земельної площі, 40% всіх енергетичних ресурсів планети. Варто зазначити, про посилення впливу масштабних кліматичних змін на трансформацію екосистем та зміни в веденні аграрного виробництва. Кліматичні зміни, які відбуваються значно швидшими темпами, ніж прогнозувалося, безпосередньо впливають на урожайність сільськогосподарських культур та продуктивність сільськогосподарських тварин, розповсюдження шкідників і хвороб сільськогосподарських рослин та тварин, а також на зміни в раціоні харчування та продовольчу безпеку і добробут населення. Слід врахувати і швидке зростання урбанізації, зменшення сільського ареалу, скорочення чисельності кваліфікованих кадрів, які прагнуть і можуть працювати в сільському господарстві.

Таким чином, зазначені виклики вимагають від науки, освіти, бізнесу пошуку прогресивних ідей, інноваційних рішень задля збереження й посилення лідируючих позицій українського аграрного виробництва як на вітчизняному так і на світовому ринку з метою забезпечення продовольчої безпеки. Серед важливих напрямків слід виокремити розробку адаптаційних заходів в агросфері, яка включає сільське, лісове, рибне господарство, а також вдосконалення фітосанітарних і ветеринарних заходів в контексті підвищення потенціалу та ефективності аграрного виробництва. Всі ці заходи повинні включати сучасні агроінноваційні рішення і технології ведення ефективного агробізнесу.

Актуальність даної теми дослідження полягає в необхідності дослідження інноваційних рішень в агробізнесі, а також пошуку інноваційні інструментів задля підвищення ефективності діяльності підприємств агробізнесу.

Проблематика інноваційного розвитку аграрного виробництва та впровадження прогресивних технологій на всіх етапах ланцюжку вартості аграрної продукції є предметом вивчення та аналізу зарубіжних науковців і практиків, зокрема Андрійчука В., Амбросова В.,

Дадія О., Зубця М., Кудлай В., Трегобчука В., Шубравської О. та ін. Міжнародний досвід застосування інновацій в аграрній сфері та його адаптація до сучасних вітчизняних реалій досліджували вітчизняні вчені: Геєць В., Саблук П., Чабан В., Юрчишин В.

Лідерами застосування передових інноваційних рішень є найбільші агрохолдинги України: Нібулон, Миронівський хлібопродукт, ViOil, UkrLandFarming, Астарта, AgroGeneretion, Агропросперис (NCH), Кернел, ІМК, Агрохолдинг 2012.

Сучасне інтенсивне землеробство призвело до серйозних екологічних проблем. Серед них варто виокремити енерговитратність, слабо адаптивність агроєкосистем, в яких відбуваються процеси виснаження родючості ґрунтів [10]. Задля зменшення негативного впливу варто застосовувати один із нижчезазначених методів обробітку ґрунту і точного землеробства:

- "Mini-till", який передбачає мінімізацію техніко-технологічного впливу на ґрунт під час його обробітку, що підвищує економічну ефективність й екологічність процесу вирощування сільськогосподарських культур за рахунок зниження погодно-кліматичного впливу, суттєвого зменшення рівня витрат палива, добрив, засобів захисту рослин, скорочення використання сільськогосподарської техніки, зростання врожайності, оптимізації сівозмін, покращення стану природного середовища тощо [8];

- "No-till" або "Zero-till" (технологія нульового обробітку) як спосіб обробітку ґрунту, що не пропонує механічних рішень для усунення ущільнень на глибині 30–35 см. Він є ідеальною системою обробітку ґрунту для захисту поверхні від ерозії [11].

- "Strip-till" (смуговий обробіток ґрунту) – це система раціонального природокористування, за якої відбувається мінімальна обробка ґрунту. Вона поєднує в собі переваги звичайної обробки ґрунту, такі як просушку ґрунту і прогрів, із можливістю їх захисту при ріллі завдяки тому, що зачіпається лише та ділянка ґрунту, в яку закладається рядок насіння. Також ця технологія дає змогу успішно проводити підкорінне підживлення рослин із застосуванням як натуральних, так і органічних добрив при використанні відповідної техніки [12].

Інноваційні рішення в галузі рослинництва полягають у використанні:

- органічного виробництва;
- мікрокраплинного поливу;
- нанотехнологій, особливо при виробництві техніки, добрив, засобів захисту рослин;
- генної інженерії в селекції рослин;
- космічних інформаційних технологій.
- Інноваційні рішення в тваринництві полягають у застосуванні:
- досягнень біотехнології з метою покращення генофонду та показників здоров'я тварин, забезпечення високої якості продукції тваринництва, а також збереження довкілля;
- селекційно-плеємної роботи з метою отримання високопродуктивного генетичного матеріалу;
- ресурсозберігаючих технологій виробництва, а також ресурсозберігаючої техніки.

Успішні кейси потужних вітчизняних агрохолдингів, які є лідерами не лише на вітчизняному, так і на світовому ринку агропродовольства, свідчать, що майбутнє за провадженням систем бізнес – інтелекту в усі сфери діяльності агробізнесу та на всіх етапах ланцюгу вартості від виробництва сировини до просування готової продукції кінцевому споживачу. При цьому економічна, соціальна і екологічна ефективність є визначальним лейтмотивом функціонування агробізнесу.

Література

1. Аграрні діалоги... Як інновації перевертають освіту догори дригом [Електронний ресурс – Режим доступу: <http://agroportal.ua/ua/publishing/agrarnye-dialogi/agrarnye-dialogi-kak-perevernuto-obrazovanie-vverkh-nogami/>]

2. Беленков А. Інновації в сільському господарстві — сміятися не можна плакати. [Електронний ресурс – Режим доступу: <http://agroportal.ua/ua/views/blogs/innovatsii-v-selskom-khozyaistve-smeyatsya-nelzya-plakat/#>
3. Дем'яненко С. І. Інноваційне зростання – основа стабільності агропромислового комплексу / С. І. Дем'яненко // Наука та інновації. Сільськогосподарські і аграрні технології. – 2005. – Т. 1. – Вип. 1. – С. 87–98. (DOI: 10.15407).
4. Інноваційні технології в тваринництві [Електронний ресурс] // Журнал "Тваринництво України". – 2014. – № 6. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/system/files/Стаття%20щодо%20інновацій%20в%20тваринництві.pdf>.
5. Інноваційні трансформації аграрного сектора економіки : [монографія] / [О. В. Шубравська, Л. В. Молдован, Б. Й. Пасхавер та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук О. В. Шубравської ; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2012. – 496 с.
6. Крачок Л. І. Новітні технології в сільському господарстві: проблеми і перспективи впровадження [Електронний ресурс] / Л. І. Крачок // Сталий розвиток економіки. Міжнародний науково-виробничий журнал. – 2013. – № 3. – Режим доступу: <http://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=CBwQFjAA&url=http%3A%2F%2Firbisnbn.gov.ua%2Fcgibi>
7. Кудлай В.Г. Сучасні тренди розвитку великих агропромислових формувань // Стратегічні пріоритети розвитку аграрних формувань: аналітико-прогнозні тренди: колективна монографія / За заг. ред. В.К.Савчука, - К.: ЦП «Компринт». -2018.- С.156-170.
8. Отвальный плуг, Mini-Till, No-Till. Плюсы и минусы трех технологий – какая технология перспективней? [Электронный ресурс] // Журнал "Зерно". – Режим доступу: <http://agro.upec.ua/articles/detail.php?ID=7507>.
9. Мельник П. Як впроваджувати інноваційні технології, щоб вони підвищили ефективність сільського господарства. Режим доступу: <https://aggeek.net/ru-blog/yak-vprovadzhuvati-innovatsijni-tehnologii-schob-voni-pidvischili-efektivnist-sil'skogo-gospodarstva>
10. Органічні принципи // Landlord.- 2018. - №12(38).- С.58-65.
11. Петров В. М. Технічне забезпечення інноваційних технологій у рослинництві / В. М. Петров // Економіка АПК. – 2013. – № 2. – С. 100.
12. Система нульового обробітку землі [Електронний ресурс] // Вікіпедія : [сайт]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B8%BC%D0%BB%D1%96>.
13. "Стрип-тілл": шляхом проб і помилок [Електронний ресурс] // Український журнал з питань агробізнесу "Пропозиція". – 2015. – № 2. – Режим доступу: <http://www.propozitsiya.com/?page=146&itemid=410>
14. ТОП-10 аграрних інновацій за останнє сторіччя [Електронний ресурс – Режим доступу: <http://agroportal.ua/ua/publishing/inopressa/top10-agrarnykh-innovatsii-za-poslednee-stoletie/#>

УДК 330.341.1:339

Анна Проскокова,
аспірант кафедри економіки та підприємництва КНЕУ,
anutaproskokova@rambler.ru

СПОЖИВАЧ ЯК СПІВАВТОР ІННОВАЦІЙ У СФЕРІ РІТЕЙЛУ

CONSUMER AS A CO-CREATOR OF RETAIL INNOVATIONS

ПОТРЕБИТЕЛЬ КАК СОАВТОР ИННОВАЦИЙ В СФЕРЕ РИТЕЙЛА

Анотація. Рітейл є тією галуззю, що створює винятково сприятливі умови для залучення споживача у процес співтворчості (co-creation) в ході винайдення та впровадження у життя інновацій. Таке залучення дозволяє перерозподілити витрати в сфері рітейлу, а саме: перенести частину витрат з рітейлера на покупця. Ми відходимо від інтерпретації споживачів як пасивної, приймаючої сторони. Інновації в рітейлі через емоції здатні створювати новий культурний контекст, піднімаючи споживання з рівня рутинної діяльності на рівень творчості – співтворчості покупця і продавця.